

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Prenumerationspris:

1 R. 40 sk. 6:0 pr. halfår.

Lördagen

den 1 Mars.

Tidning för Skön Konst och Litteratur.

Minnen från en konstresa uti Italien,

af B—z.

Ack om du finge sitta i
Den vagn af moln, som far förbi,
Och draga fjerran öfver fjärden
Dit bort uti den sköna världen.

1) Livorno. Clivita Vecchia.

Det var i medlet af September 1839. Öfver Medelhafvets vågor sväfvade, drifven af en frisk bris, briggen Columbus mot Ausoniens stränder. Alla man voro på däck och stodo tillika med kaptenen i förn på fartyget, rigtande glada blickar till det nu efter sex veckors sträfvan ändteligen uppnådda målet för deras resa, Livorno, som de redan sågo på afstånd utbreda sig vid foten af det luftiga Monte Nero. Redan voro Gorgonas hemska klippor långt bakom oss; de smakfulla sjömärkena i form af pelare och äreportar förbiforos; fartyget flög framåt, skuttande öfver böljorna, vattnets klara purpurblåa färg öfvergick till klargrönt, utmärkande genom denna skiftning den underliggande sandbanken Malora. Vi sågo tydligen byggnaderne i staden; en båt satte ut från land, förande toscanska flaggan, rödt-hvitt-rödt. Den framkom full af svartmuskiga gestalter, hvilkas hufvudman på bruten tyska underrättade sig hvarifrån vi voro och uppsände en lots på fartyget hvarefter båten åter aflägsnade sig.

Knappt uppkommen på däck skulle lotsen först se sundhetsdokumenterne; men dertill var nu ingen tid, emedan vi höllo på att sätta rakt in på banken. Han kommenderade till vändning, det blef en allmän villervalla, ty folket förstod honom ej. Under allt detta stod ett digert moln öfver oss på himmelen — en blix och en fruktansvärd knall — hvarefter det sväfvade bort för vinden och himmelen klarnade åter. Jag stod bak i aktern och rigtade teleskopet på en fiskarebåt full af svartbruna

i rödrandiga skjortor klädda tingestar. Hemska och vilda syntes de mig. Under allt detta nalkades vi allt närmare och närmare staden och kommo snart med full fart sättande in i dess molo eller hamnbyggnad framför fronten af de andra fartygen, hvilkas master formerade liksom en skog. Vi omgäfvos af en hel hop spekulanter i sina båtar snarlika nötskal. Efter mycket hissande, halande och svärjande lägo vi ändteligen i ordning bland de öfriga fartygen behörigen fortöjde framför molon, på hvilken skildtvakternes välvexta gestalter, klädde i hvit uniform med röda uppslag, martialiskt marscherade fram och åter.

Nu skulle sundhetsdokumenterne produceras. Jämmer och elände! Jag fanns ej på sundhetspasset, emedan jag ej kunnat räknas bland fartygets besättning. Lotsen blef het; jag visade mitt pass från Landshöfdinge-embetet i Götheborg. Forslog icke. — Hela skeppet måste undergå karantän för min skull. Förargad visste kaptenen ej hvad han skulle taga sig till, men beslöt ändteligen att gå i land och anmäla saken för den mäklare, till hvilken fartyget var rekommenderadt.

Om en stund återkom han med glad uppsyn och sade mig att fartyget fått praktika, men att jag för egen del skulle undergå 35 dygns karantän, samt längre fram på aftonen till bevakningsstället afhemtas.

Att en resande som efter sex veckors flackanda mellan himmel och haf ändteligen anländer till land och då helt oförmodadt blir dömd till 35 dygn karantän, icke deraf erfar några särdeles glädjande intryck, kan hvar och en lätteligen föreställa sig. Hvad mig angår, ehuru visserligen glad att ej andra fått lida för min skull, var jag dock ingalunda indifferent för mig sjelf. Här fanns emedlertid ej annat råd än att finna sig i sitt öde.

Kaptenen hade emellertid åter gått i land. Jag

lutade mig i en nedstämd sinnesförfattning öfver relingen, söderns klara himmel log öfver mig, tusen nya föremål omgäfvade mig. Detta sammanlopp af fartyg från alla möjliga länder var ingen vanlig syn. Närmast mig låg en Nordamerikanare, hvars hela besättning bestod af negrer med lysande eldögon i de svarta anletena. Bakom detta fartyg låg ett annat, som i den öfriga grannt utpyntade samlingen alls icke såg inbjudande ut. Besättningen var klädd i röda mössor, trånga jackor, vidunderliga permissioner, till formen som en säck, räckande nedom knäna och sammanhållna kring lifvet med ett skärp. Deras fysionomier voro markerade, solbrända och mustachbeprydda: de voro Greker. Fartyget hade inga repstegar å sidorna, utan i stället längs masten sådana tvärpinnar att klifva upp på, som man ser på gymnastik-inrättningar. Åt andra sidan, längre ut i hamnen, höll neapolitanska ångfartyget »Maria Antonietta» på att intaga passagerare. Skönheter och dandies trippade talrikt ur gondolerna uppför dess trappa; en och annan gammal tant med moppe under armen, en och annan treflig abbé o. s. v. samt ändteligen en välbeställd Dominikaner-prior i sin ärevördiga dräkt, den första munk jag nånsin sett.

Men hvartill tjenar att vidare beskrifva denna rörliga tafla? — dock ännu blott en enda liten detalj: Under det ångfartyget, som sagdt, håller på att intaga passagerare och ekipager, får ett ungt par den idéen, att undertiden göra en liten promenad. De nedstiga i en öfvertäckt gondol. Gondoliern rör i stående ställning med ryggen åt dem. Båda i lifvets skönaste blomma äro vackra representanter af söderns solbrända barn; knappt ett och annat ord yttras dem emellan, men jag ser huru deras händer hvila i hvarandra. Så fara de först ett slag förbi fronten af fartygen, landstiga derefter på Molon, göra der en tur fram och åter, stiga åter i gondolen, som för dem till ångfartyget, hvilket få minuter derefter skrider utåt öppna hafvet.

Solen var nedgången; ännu stod jag kvar vid relingen. Då kände jag ett slag på skuldran och vände mig om, — det var vår kapten. »Nå — när komma de att hemta mig? det är ju redan sent.» — Han bad mig följa sig ner i kajutan. Der togo vi först någon aftonvard, hvarefter jag väntade mig att få höra mitt öde.

»Forstaaer De ikke at det er Spøg?» (han var Norrman.)

»Vackert Spøg!» sade jag förargad; men var emellertid glad att det stannade vid Spøg och glädjen behöll öfverhanden.

I morgon således! i morgon skulle jag få gå i land på Hetruriens klassiska jord.

Skön och klar som en safir blickade himmelen följande morgon in genom kajutfönstret. Murre stod uppe i luckan, gläffste och hoppade. Jag kläddde mig och gick opp. Allt var lif och rörelse i hamnen, jag steg ner i jullen och lät sätta mig öfver, samt befann mig nu ändteligen åter på torra landet.

Jag vandrar framåt. — Hvilka gestalter dessa fi-

skare som laga sina nät, svartbruna, halfnakna med stora bruna mössor. De der gesterne äro ändå någonting helt annat än det svenska flegmat! Der rusa två emot mig. Vill man då redan mörda mig? — Nej, de vilja allenast hafva mig ner i sin båt — sitt nötskal ville jag säga — och ro mig öfver. Jag går dock vidare utan att bry mig om dem, de följa mig ett stycke under ideliga böner. Der längre fram går på kajen en liten flicka, som säljer drufvor, hvilken lätt, elastisk gång! Nu sätter hon sig på kajmuren: en vacker tafla! i bakgrunden de luftiga Appeninerne, der nedanför den lilla mörka skuggning som antyder Pianura dell' Arno, hafvet, felukerne med trekantiga segel, till höger Livornos fäste och på denna botten den lilla drufhandlerskan med sina lockande frukter! —

Dessa fiskarebarker, huru pittoreskt ligga de ej der vid stranden, med aktern åt land. Låtom oss läsa dessa namn: »La citta di Livorno» — »S. Antonio» — »S. Nicolà» — »Assumpta est Maria» — »L'Italia» — med flera präktiga namn, och bak i aktern på det senare fartyget står en man och röker tobak, med händerna i sidan, förmodligen H. Majt. sjelfherrskaren på l'Italia. Längre fram ett skjul, hvarunder en skoffickare med all makt arbetar, omgifven af diverse kunder. Återigen båtkarlar, enträgna och trugande, men jag följer min splitternya vana att icke svara ett ord. Så har jag småningom hunnit till den af en post bevakade port, som leder till inre hamnen. Hvilket hvimmel! man kan bli yr i mössan. En kastar sig genast på knä för mig med sådan brådska, att jag håller på att stupa öfverända på honom; han pekar på mina stöflor, det är skoputsaren; men jag tycker att hans tjänst är temligen öfverflödig, har dessutom ännu ej hunnit vexla mig några löspenningar och går helt tranquilt min väg. Der passerar en skoffickare med en vidunderlig näsa, längre än sjelfva gubben Lustigs, högstlustig i åminnelse. Hvad är det för folk der längre bort, parvis hopsmidda med långa, tunga kedjor kring benen, den ena klädd i gult, den andra i rött och på hvilkas ryggar jag läser med stora bokstäfver: »Omicidio» — »furto violento» — »Crasazione» — m. fl. hemska rubriker. De äro galerslafvar.

Så kommer jag genom en annan port in i den egentliga staden; vandrar redan på den breda och vackra via Ferdinando, slät som golfvet i en danssalong. Ser detta ofantliga sammanlopp af folk från alla möjliga länder: Greker, Turkar, Araber, Barbaresker &c., ser hela Livornos eleganta verld, sprättar, militäter, vackra damer med slöjor — Likgodt, icke mer härom. (Forts.)

Musikaliska Hem- och Lefnadsreglor.

(Textbihang till Robert Schumann's »Album für die Jugend».)
(Forts. och slut från no 2 & 3.)

Men hvad vill det säga att vara *musikalisk*? Du är det ej, om du ängsligt fäster ögonen på noterna och erfar någon möda att spela ditt stycke till slutet; du är det ej, om du, i händelse någon vänder om två blad på en gång, blir bestört och ej kan spela vidare. Men du är musikalisk om du, uti ett

nytt stycke, ungefär anar hvad som bör komma, och uti ett för dig bekant vet det; — med ett ord: om du har musik ej allenast i fingrarne, utan äfven i hufvudet och hjertat.

Men huru skall man då blifva musikalisk? Ja, älskade barn, hufvudsaken: ett skarpt öra, en hastig uppfattningsförmåga komma här, såsom uti allt, ofvanifrån; men anlagen kunna utbildas och höjas. Du blir musikalisk, icke derigenom, att du som en enstöring sitter för dig sjelf dagen igenom och selsätter dig med mekaniska studier, utan derigenom, att du umgås i en lefvande, mångsidigt musikalisk sfer, särdeles derigenom, att du åhör eller deltagar uti körer och orkestrar.

Skaffa dig ofta tillfälle att afhöra folkvisor; de utgöra en grufva, hvarur de skönaste melodier hemtas och låta dig blicka in i de olika nationernes karakter.

Öfva dig tidigt att läsa de gamla klaverna. Många af den förflutna tidens skatter, blifva eljest en hemlighet för dig.

Gif tidigt akt på olika instrumenters ton och karakter; sök att i ditt öra inpräglade deras egendomsliga tonfärg.

Försumma aldrig att åhöra goda operor.

Skatta det gamla högt, men gå äfven det nya med varmt hjerta till möte. Hys ingen fördom mot dig obekanta namn.

Fäll icke något domslut öfver en komposition efter dess första afhörande; det, som behagar dig i första ögonblicket är icke alltid det bästa. Mästare vilja studeras. Mycket blir dig först klart i högsta åldren.

Vid omdöme öfver någon komposition, urskilj noga om den tillhör konstfacket, eller om dess afsigt är dilettantisk underhållning. Undersök det förra slaget, men förfira dig icke öfver det sednare.

»Melodie» är dilettanternes fältrop, och en musik utan melodi är visserligen ingen musik. Förstå dock väl hvad desse mena dermed; de mena en lättfattlig, rytmiskt-behaglig melodi. Men det gifves äfven andra slag, och hvarhelst du uppslår Bach, Mozart eller Beethoven möta dig melodier af tusende olika slag. Du skall snart ledsna vid det torftiga enahanda, särdeles uti de nyare italienska operamelodierna.

Uppsöker du på Pianot små melodier, så är väl detta ganska vackert; men komma de dig af sig sjelfva i hufvudet, så gläd dig ännu mera ty då har du en musikalisk själ. — Fingrarne böra göra hvad själen vill, icke tvertom.

Företager du dig att komponera, så gör allt i

hufvudet. Först när du har ett stycke fullkomligt färdigt, må du proba det på instrumentet. Kom musiken från ditt inre, kände du den i din själ, så skall den äfven verka på samma sätt på andra.

Försök i god tid att dirigera musik och var uppmärksam på goda dirigenters rörelser; derigenom vinner du klarhet.

Sök att skaffa dig erfarenhet af lifvet, äfvensom i andra konster och vetenskaper, än musiken.

Moralens lagar äro äfven konstens.

Genom flit och ihärdighet skall du oupphörligt gå framåt.

Af ett pund jern, som kostar ganska obetydligt, kunna tusentals urfjädrar tillverkas, hvilkas värde är ganska högt. Begagna väl det pund du erhållit af Gud.

Utan enthousiasm tillvägbringas ingenting sannt och stort i konsten.

Konsten är icke till endast för att samla rikedomar. Laga så att ditt konstnärliga värde växer; då kommer allt annat af sig sjelft.

Först när *formen* är dig fullkomligt klar, skall äfven andan blifva dig klar.

Måhända förstår blott en snille ett annat snilles skapelser.

Någon har påstått, att en fullkomlig musiker borde vara i stånd att, likasom i ett partitur, i hufvudet se ett en enda gång hört, äfven complicerad orkester-verk. Detta är det högsta tänkbara.

Man kan aldrig lära för mycket.

Konstnotiser.

Målarekonsten.

— I anledning af en förändring i de exponerade artiklarnes placering, äro expositionssalarne i Paris tillslutna för allmänheten från d. 28 Februari till och med d. 5 Mars.

— Hr *Stattler*, professor i målarekonsten vid universitetet i Krakau, exponerade i Paris 1844 en stor historisk tafla, *Machabeerna*, hvilken, sedan den varit föremål för en lysande kritik, belönades med stora guldmedaljen. Af erkänsla för den gästvänskap Frankrike utöfvar mot främmande artisters arbeten, har Hr *Stattler* erbjudit museum i Versailles en bronsbyst af den berömde polske generalen *Chlopicki*, hvars namn är inristadt på triumfbågen *de l'Etoile's* oförgängliga taflor. Denna, i artistiskt hänseende utmärkta byst utgör N:o 3592 af detta års exposition.

Ett bref från Rom, infördt i la Presse, omtalar att en romersk konsthandlare *Hr Campani* nyligen på en offentlig auktion i London observerat en mycket gammal tafla, i hvilken han tyckte sig igenkänna en mästarehand af italienska skolan. Han köpte taflan för ganska ringa pris; den föreställde: »ett omkring 50 år gammalt fruntimmer, stående klädd i en slags religiös drägt, med ögonen vända mot himmelen och hållande en öppen bönbok i handen.»

Hr Campani förde denna tafla till Rom, och hans första omsorg blef, att göra alla möjliga efterforskningar för att upptäcka kompositören och hvilken fruntimmeret föreställde.

Då han jemnförde detta arbete med de åtskilliga porträtter, hvilka befunno sig i Roms gallerier, öfvertygades han snart, att hans tafla utgjorde porträttet af den mamnkunniga Vittoria Colonna, markis Pescara's gemål och Michel Angelo's älskarinna, måladt af den store konstnären sjelf. Bilden har icke lidit mycken skada och uppskattas till 30,000 Scudi.

— I Hannover har man nyligen upptäckt en berömd målning af Leonardo da Vinci, hvilken, såsom många andra af den store konstnären, ansågs vara förlorad. Bangårdsförvaltaren Ohlmeyer har neml. för några veckor sedan köpt på en auktion en gammal, smutsig tafla för 1 thlr och 9 gr., för att dermed tillstänga ett fönster i sin boning. Hofmålaren Oesterley besökte honom efter någon tid och insåg genast taflans värde samt bjöd egaren en anseelig summa därför. Ohlmeyer deremot ville ej ingå i någon handel. Då efter någon tid målaren Reichmann äfvenledes fick se den gamla målningen, bjöd han för den 69 pistoler, likväl utan framgång. Då den sedermera noga undersöktes af åtskilliga målare och konstkännare, kom man till den vissheten, att målningen — föreställande en Leda med två gossar, samt i bakgrunden en hydda af mullbärsbuskar — var ett verk af Leonardo da Vinci, som målat den i sednare hälften af 15:de århundradet på uppdrag af Ludovico il Moro. till firandet af två tvillinggossars födelse. Kopior äro redan tagna af det herrliga arbetet för att afsändas till utländska konstnärer.

Theater och Musik.

— Till den berömda tragikern *Macredy's* ära, som står i begrepp att för alltid öfvergifva scenen, gifves den 1 Mars i London-Tavern en offentlig bankett. Dickens och Bulwer äro presidenter. Som talare vid toasterne glänsa namnen på de berömdaste män ur engelska aristokrati- och konst-verlden, t. ex. Lord Lansdowne, Castlereagh, Macaulay (belgiske gesandten, historieskrifvaren Van de Woyer), målarna Sir Charles Eastlake, Sir Edwin Landseer &c.

— I Kalmar gäfvos Söndagen den 23 och Tisdagen den 25 sistlidne Februari tvänne societets-spektakler, hvaraf den behållna inkomsten kommer att lemnas som bidrag till det blifvande monumentet på Stensö, der Gustaf I. landsteg vid sin ankomst från Lübeck.

Den 23: 1:o *En Prolog.* 2:o *Den gamle Studenten,* Skådespel i 4 akter och 6 tablåer. Öfv. och 3:o *Catinats uniform* eller *Slaget vid Marseille,* Komedi i 1 akt från Danskan.

Den 25: 1:o *Markisinnans ring,* Komedi i 1 akt af *Lamenein & Connon;* 2:o *Catinats uniform* och 3:o *Frieri och Förställning,* Komedi i 1 akt af *Ba-yard & Lemoine.*

— De förnämsta svenska landsorts-theatersällskaper äro Stjernströms och P. J. Delands, hvilka båda f. n. uppehålla sig i Finland, samt Oscar Anderssons och C. G. Hesslers i Sverige. Dessutom förtjena att omtalas Elffors's, A. G. Wallins, Wessellii och Roos's. Vi skola framdeles lemna en noggrann förteckning på alla dessa sällskapers medlemmar.

Herr Oscar Andersson, som f. n. uppehåller sig härstädes, har sedan den 16 sistl. Februari, då han gaf sin första representation denna sejour, gifvit följande pjäser: *En ung Flickas dagbok,* Komedi i 2 akter af Cormon & Grangé. 2 repres. af *Doekan eller Lilla system,* Komedi i 1 akt af Scribe och Melesville. *Jernbäraren* af Aug. Blanche, *Ett puts eller Flickan* och *Soldaten* Komedi med sång i 1 akt, efter danska pjesen »Soldaterlöjer.» 3 repres. af *Stugan vid Ugglesjön,* stort skådespel i 9 tablåer, af Fr. Soulié, samt *Hin Ondes memoarer,* komedi i 3 akter från Franskan. De flesta af dessa representationer hafva gifvit fulla hus, och Hr A's sällskap har verkligen gått så betydligt framåt i konstnärligt hänseende, att det förtjenar all uppmuntran.

Anmälan.

Tidningen »**ZEPHYR,**» som uteslutande kommer att sysselsätta sig med **Konstnotiser, biografiska utkast öfver utmärkta män inom konstverlden och kortare noveller,** utgifves härstädes hvarje Lördag.

Red. som i allmänhet icke är någon vän af långa piffande inledningar, ämnar att låta tidningen utgöra sitt eget program.

Bidrag från Artister, Litteratörer och Konstvänner emottagas med synnerlig tacksamhet.

Prenumeration emottages i stadens alla boklädor, till en början för halft år, med 1 Rdr 40 sk. Bko. Utom Göteborg boende prenumeranter erhålla tidningen sig tillsänd i korsomslag, då de insända prenumerationsmedlen till »**Redaktionen af Zephyr**» eller till »**Bok- och Musikhandlaren hr J. Philipsson.**» De åter, hvilka önska prenumerera genom posten, komma jemväl att ertägga vanligt postförvaltarearvode. Öfrige Bokhandlare i Sverige, hos vilka äfven kan prenumereras, torde godhetsfullt med sina requisitioner vända sig till ofvannämnde bokhandlare hr J. Philipsson i Göteborg med insändande af medlen, efter afdrag af vanlig bokhandelsprovision. Här i staden utdelas tidningen hos herrar Bok- och Musikhandlare, samt på alla Handels- och Sjöfartstidningens utdelningsställen. Priset för hvarje enskildt nummer är 4 skillingar Bko. Redaktionen skall genom åtskilliga dubbel-nummer laga så, att fulla 26 nummer hinna utkomma till Juni månads slut, och är priset å dessa dubbelnummer äfven 4 sk. Bko.

Göteborg i Februari 1851.

Redaktionen.

Tryckt hos N. J. Gumpert & Comp.

